ROYAUME DE BELGIQUE

AVIS 36.918/2/V

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, deuxième chambre des vacations, saisi par le Ministre de la Mobilité, le 7 avril 2004, d'une demande d'avis sur un projet d'arrêté royal "fixant les conditions d'exploitation technique des avions relevant de l'aviation générale", a donné le 28 juillet 2004 l'avis suivant :

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 36.918/2/V

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, tweede vakantiekamer, op 7 april 2004 door de Minister van Mobiliteit verzocht hem van advies te dienen over een ontwerp van koninklijk besluit "tot vaststelling van de voorwaarden voor de technische exploitatie van vliegtuigen behorende tot de algemene luchtvaart", heeft op 28 juli 2004 het volgende advies gegeven :

Examen du projet

Préambule

Il n'y a pas lieu de viser, au préambule, la Convention relative à l'aviation civile internationale signée à Chicago le 7 décembre 1944 et approuvée par la loi du 30 avril 1947. Celle-ci ne procure, en effet, aucun fondement légal au projet.

Dispositif

Article 1er

1. L'article 1er du projet comporte l'énumération de nombreux termes techniques, de leurs abréviations et de leurs définitions. Certains autres termes techniques utilisés dans le projet ne sont cependant pas définis. Il s'agit notamment du "vol VFR" et du "vol IFR" (intitulés des sous-sections première et II de la section VI du Chapitre III), des "procédures ATC" (article 27, 4°), du "transpondeur mode S" (article 74), de l'"altitude de transition" (article 75), du "vol contrôlé" (article 78) et de l'"accord régional de navigation aérienne" (article 82).

Il est certes possible que ces termes n'exigent pas de définition pour être compris des principaux destinataires des normes en projet. L'auteur du projet est cependant invité à vérifier s'il ne convient pas de compléter l'article 1er sur ce point.

2. Conformément aux principes de légistique, l'énumération figurant à l'article 1er du projet doit être modifiée afin de ne pas rompre l'unité de la phrase qui la comprend. L'usage, en son sein, de phrases incidentes, doit être évité.

Pour faciliter l'identification des dispositions que comporte une telle énumération, il est également conseillé d'en numéroter en 1°, 2°, 3°, ... les subdivisions. Ces subdivisions peuvent être elles-mêmes, divisées, le cas échéant, en a), b), c), ...

3. Les notions de "crépuscule civil" et d'"aube civile", utilisées dans la définition du terme "nuit", doivent être définies.

Articles 3, 5 et 8

L'auteur du texte n'est pas compétent pour réglementer la navigation aérienne sur le territoire d'autres États.

Les articles 3, 5 et 8 doivent être omis ou modifiés en conséquence.

Article 9

La division en paragraphes ne se justifie pas lorsque, comme à l'article 9 du projet, chacun des paragraphes ne comporte qu'un seul alinéa.

La même remarque vaut pour les articles 44, 46 et 61 du projet.

Article 13

1. Il ne convient pas de donner un intitulé aux paragraphes subdivisant un article.

2. Il y aurait lieu de mieux coordonner les articles 13, § 2, et 18, du projet, qui traitent tous les deux des cas dans lesquels un vol selon les règles de vol aux instruments peut être effectué sans prévoir d'aérodrome de dégagement.

Article 41

Au 11°, selon le fonctionnaire délégué, l'habilitation donnée au directeur général de la Direction générale Transports aériens de prescrire pour tous les avions volant en IFR ou dans des conditions où l'on ne peut conserver l'assiette voulue sans les indications d'un ou de plusieurs instruments de vol, d'être munis "de tous autres instruments ou éléments d'équipement prescrits par le directeur général" vise l'hypothèse de vols présentant des caractéristiques spéciales. L'habilitation doit se limiter à cette hypothèse.

Articles 46 à 56 et annexe

1. Les paramètres que doivent enregistrer les enregistreurs de données de vol des différents types définis aux articles 46 à 56 du projet sont énumérés pour partie aux articles 52 et 53 du projet, et pour partie dans son annexe.

Il revient à l'auteur du projet de choisir entre l'une ou l'autre de ces méthodes.

2. L'annexe jointe au projet d'arrêté dresse quatre listes de paramètres qui doivent être enregistrés conformément aux articles 46, 54, 55 et 56 du projet précité. Ces paramètres sont énumérés en quatre listes unilingues rédigées en langue anglaise.

Cette présentation n'est pas admissible. En effet, conformément à l'article 56, § 1er, alinéa 1er, des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, les arrêtés royaux et ministériels sont rédigés en français et en néerlandais, hors les cas particuliers fixés par la disposition précitée.

Il appartient à l'auteur du texte de trouver les termes équivalents en français et en néerlandais à la terminologie aéronautique anglaise et, à la lumière de cette observation, de revoir les quatre listes destinées à compléter l'arrêté en projet.

Article 89

À l'article 89 du projet, il convient de préciser si les chiffres 8.7. renvoient à un article, un point, un paragraphe, ou à un autre type de subdivision de la 1ère partie de l'annexe 6 de la Convention de Chicago, précitée.

La même observation vaut pour l'article 93 du projet.

Observations de forme

Certaines dispositions de la version néerlandaise du projet doivent être corrigées du point de vue de la correction de la langue. C'est à titre d'exemple et sous réserve des observations de fond précédentes que sont formulées les propositions de texte ci-dessous :

Article 1er

Dans la définition de "Uitwijkhaven voor de bestemming", il faut écrire : "... een luchtvaartuig zijn vlucht kan voortzetten ..." et dans celle de "Onderhoudsfiche", il faut écrire : "... van het onderhoudsorgaan vermelde procedures ...".

Article 3

Mieux vaut écrire : " ... op wier grondgebied ...".

Article 8

Il convient d'écrire : " ... lager liggen dan die welke zijn opgelegd ...".

Article 66

Dans la seconde phrase, il y a lieu d'écrire : "Ze worden pas weer in werking gesteld wanneer er een beslissing over is genomen overeenkomstig ...".

Onderzoek van het ontwerp

Aanhef

In de aanhef dient niet verwezen te worden naar het Verdrag inzake de internationale burgerlijke luchtvaart, ondertekend te Chicago op 7 december 1944 en goedgekeurd bij de wet van 30 april 1947. Dit Verdrag levert immers geen rechtsgrond op voor het ontwerp.

Dispositief

Artikel 1

1. Artikel 1 van het ontwerp bevat een opsomming van talrijke technische termen, de afkortingen en de definities ervan. Bepaalde andere in het ontwerp gebruikte technische termen worden evenwel niet gedefinieerd. Het betreft onder meer "VFR-vlucht" en "IFR-vlucht" (de opschriften van de eerste en tweede onderafdeling van afdeling VI van Hoofdstuk III), "ATC-procedures" (artikel 27, 4°), "mode S transponder" (artikel 74), "overgangsaltitude" (artikel 75), "gecontroleerde vlucht" (artikel 78) en "regionaal luchtvaartakkoord" (artikel 82).

Het is uiteraard mogelijk dat deze termen geen definitie behoeven om te worden begrepen door de voornaamste adressaten van de ontworpen rechtsregels. De indiener van het ontwerp wordt evenwel verzocht na te gaan of artikel 1 op dat punt geen aanvulling behoeft.

2. Overeenkomstig de beginselen van de wetgevingstechniek moet de in artikel 1 van het ontwerp opgenomen opsomming worden gewijzigd om de eenheid van de zin waarin ze vervat is, niet te verbreken. Het gebruik van tussenzinnen moet hier worden geweerd.

Om de bepalingen die in een zodanige opsomming vervat zijn gemakkelijker te kunnen terugvinden, verdient het ook aanbeveling de verdere indeling ervan te nummeren met 1°, 2°, 3°, ... Die onderverdeling kan, in voorkomend geval, zelf worden ingedeeld in a), b), c), ...

3. De begrippen "burgerlijke schemering" en "burgerlijke dageraad", die worden gebruikt in de definitie van de term "Nacht", moeten worden omschreven.

Artikelen 3, 5 en 8

De steller van de tekst is niet bevoegd om de luchtvaart te regelen op het grondgebied van andere Staten.

De artikelen 3, 5 en 8 moeten vervallen of dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Artikel 9

Er is geen reden om een artikel in te delen in paragrafen wanneer, zoals in artikel 9 van het ontwerp, elk van de paragrafen slechts uit één lid bestaat.

Dezelfde opmerking geldt voor de artikelen 44, 46 en 61 van het ontwerp.

Artikel 13

1. Het gaat niet aan dat paragrafen die de onderverdeling van een artikel vormen, een opschrift krijgen.

2. De artikelen 13, § 2, en 18, van het ontwerp, die beide gevallen behandelen waarin een vlucht volgens de instrumentvliegvoorschriften mag worden uitgevoerd zonder te voorzien in een uitwijkhaven, zouden beter op elkaar moeten worden afgestemd.

Artikel 41

Volgens de gemachtigde ambtenaar doelt de in 11° aan de directeur-generaal van het Directoraat-generaal Luchtvaart verleende machtiging om voor alle vliegtuigen die in IFR vliegen of onder voorwaarden waarin men de gewenste positie niet kan bewaren zonder de aanduidingen van één of meer vlieginstrumenten, voor te schrijven dat zij uitgerust moeten zijn met "alle andere instrumenten of onderdelen van een uitrusting die door de Directeur-generaal worden voorgeschreven" op het geval waarin vluchten bijzondere kenmerken vertonen. De machtiging moet beperkt blijven tot dat geval.

Artikelen 46 tot 56 en bijlage

1. De parameters, die geregistreerd moeten worden door de recorders voor vluchtgegevens van de verschillende types bepaald in de artikelen 46 tot 56 van het ontwerp, worden gedeeltelijk opgenoemd in de artikelen 52 en 53 van het ontwerp en gedeeltelijk in de bijlage ervan.

Het staat aan de indiener van het ontwerp te kiezen voor een van beide methodes.

2. De bij het ontwerpbesluit gevoegde bijlage maakt vier lijsten op van paramaters die moeten worden geregistreerd overeenkomstig de artikelen 46, 54 en 56 van het voormelde ontwerp. Die parameters worden opgesomd in vier eentalige lijsten, die in het Engels zijn gesteld.

Deze voorstellingswijze is niet aanvaardbaar. Overeenkomstig artikel 56, § 1, eerste lid, van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, worden de koninklijke en ministeriële besluiten immers geredigeerd in het Nederlands en in het Frans, buiten de bijzondere gevallen vastgesteld in de voormelde bepaling.

Het staat aan de steller van de tekst in het Nederlands en het Frans de termen te vinden die overeenkomen met de Engelse luchtvaartterminologie en de vier lijsten die het ontworpen besluit moeten aanvullen, in het licht van deze opmerking te herzien.

Artikel 89

In artikel 89 van het ontwerp dient te worden gepreciseerd of de cijfers 8.7. verwijzen naar een artikel, een punt, een paragraaf of een ander type van onderverdeling van het eerste deel van bijlage 6 bij het voormelde Verdrag van Chicago.

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 93 van het ontwerp.

Vormopmerkingen

Sommige bepalingen van het ontwerp behoeven verbetering uit een oogpunt van correct taalgebruik. Bij wijze van voorbeeld en onder voorbehoud van de hiervoren gemaakte inhoudelijke opmerkingen worden de volgende tekstvoorstellen gedaan :

Artikel 1

In de definitie van "Uitwijkhaven voor de bestemming" schrijve men : "... een luchtvaartuig zijn vlucht kan voortzetten ..." en in de definitie van "Onderhoudsfiche" : "... van het onderhoudsorgaan vermelde procedures ...".

Artikel 3

Men schrijve : "... op wier grondgebied ..."

Artikel 8

Men schrijve : "... lager liggen dan die welke zijn opgelegd ..."

Artikel 66

In de tweede zin schrijve men : "Ze worden pas weer in werking gesteld wanneer er een beslissing over is genomen overeenkomstig ...".

La chambre était composée de

Madame Mevrouw	M.-L. WILLOT-THOMAS,	président de chambre, kamervoorzitter,
Monsieur de Heer	P. LIÉNARDY,	conseillers d'État, staatraden,
Mesdames Mevrouwen	M. BAGUET,	
	A.-C. VAN GEERSDAELE,	greffier, griffier.

Le rapport a été présenté par M. Y. CHAUFFOUREAUX, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. P. LIÉNARDY.

LE GREFFIER - DE GRIFFIER,

A.-C. VAN GEERSDAELE

De kamer was samengesteld uit

Het verslag werd uitgebracht door de H. Y. CHAUFFOUREAUX, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de H. P. LIÉNARDY.

LE PRÉSIDENT - DE VOORZITTER,

M.-L. WILLOT-THOMAS